

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.I.35.236/2019/5.

A tanács tagjai: dr. Hajnal Péter a tanács elnöke, Huszárné dr. Oláh Éva előadó bíró, dr. Heinemann Csilla bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Zilahy Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Zilahy Gábor)

Az alperes: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatóság

Az alperes képviselője: dr. Weichinger-Rónai Viktória kamarai jogtanácsos

A per tárgya: vám ügyben hozott közigazgatási határozat

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes 19. sorszám alatt

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.33.462/2017/14. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.33.462/2017/14. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 479.000 (négy százhetvenkilencezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A kanadai állampolgár felperes 2016. október 4-én tervezett repülőgépes indulást Budapestről Isztambulba. A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren a pénzügyőrnek a birtokában lévő készpénzről előre kitöltött nyomtatványt adott át, amelyen 25.000 EUR, 10.000 USD, 3.000 CHF, 1.100 GBP, valamint 43.470 LKR (sri lankai rúpia) összegeket tüntetett fel. A nyilatkozat elfogadását követően a pénzügyőr vámvizsgálatot tartott, a felperes nyilatkozatát a vámvizsgálat megkezdéséig nem módosította. A vámvizsgálat során a felperes által átadott nejlon zacskóban a bejelentett összegen felül további 700 USD készpénz került elő. A helyszínen a felperes meghallgatásáról tolmács jelenlétében lett felvéve jegyzőkönyv, melyben a felperes előadta, hogy a tényállást megértette, a jogaira, kötelezettségeire való figyelmeztetésre vonatkozó tájékoztatást megkapta. Ennek tudatában előadta, hogy a 700 USD különbség a pénz elszámolásából ered, azt nem akarta elrejtteni. A felperesnél lévő teljes készpénz állomány az MNB napi árfolyamán 38.897 EUR-nak felelt meg.
- [2] Az elsőfokú hatóság 4.790.000 forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte a felperest a Közösségre területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénzellenőrzésről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Rendelet) végrehajtásáról szóló 2007. évi XLVIII. törvény (továbbiakban Készpénztörvény) 5/A. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a teljes összeg 40%-ában. A felperes a kiszabott bírságot megfizette.
- [3] Az alperes a 2187866025 számú határozatával a rendelkező résznek az eljárási költségekre vonatkozó részében megváltoztatta az elsőfokú határozatot, egyebekben helybenhagyta. Kitért arra, hogy a Készpénztörvény kógens rendelkezéseket tartalmaz, a bírság mérséklésére nincs lehetőség.

A kereseti kérelem

- [4] A felperes keresetében eljárási jogszabálysértésként hivatkozott arra, hogy a jegyzőkönyv aláírásakor a kirendelt tolmács azt nem írta alá, azon a tolmács személye nincs feltüntetve, az nem felel meg a vonatkozó jogszabályi követelményeknek. Alperes megsértette - egyéb alapelvi rendelkezések mellett - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 5.§ (1) bekezdését. A törvényi figyelmeztetések tekintetében csak aláírtatták vele a papírokat, azok tartalmát nem magyarázták el. Az irányadó tényállás nem helytálló, tekintettel arra, hogy nem eltitkolásról, hanem véletlenszerű elírásról volt szó. A felperes rendszeresen utazik, tisztában van a készpénzekre vonatkozó követelményekkel. A felperes a későbbiekben arra hivatkozott, hogy a készpénz nem előkerült, hanem ő adta át a pénzügyőrnek. Számolás után módosíthatta volna

nyilatkozatát, melynek folytán nem hiányos, hanem téves nyilatkozatot tett. Kérte a bíróság méltányosságból való mérséklését.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével elutasította a felperes keresetét.
- [6] Az eljárási jogszabálysértések kapcsán kitért arra, hogy annak bizonyítására, hogy olyan eljárási jogszabálysértések történtek, amelyek kihatottak az ügy érdemére, a felperesnek kellett bizonyítani. Hangsúlyozta, hogy a Ket. alapelveinek sérelmére nem lehet általában hivatkozni, csak konkrét jogszabálysértés megjelölésével lehet utalni az alapelvi sérelemre. A kirendelt tolmács kapcsán a felperes nem jelölt meg konkrét jogszabályhelyeket, melyeket az alperes megsértett volna. Az, hogy a tolmács az ellenőrzéskor készült jegyzőkönyvet nem írta alá, illetőleg személye a jegyzőkönyvben nem került feltüntetésre, nem fejtette ki, hogy mennyiben befolyásolták az ügy érdemét. Az alperes helytállóan utalt arra, hogy a Ket. 39. § (3) bekezdés a) és g) pontjai alapján a tolmács kirendeléséről külön végzéssel rendelkezett, személye egyértelműen megállapítható és beazonosítható. Az ügy meghallgatásáról felvett jegyzőkönyvön a felperes a tárgyalás során elfogadta, hogy annak 3. és 4. oldala tartalmazza a felperesi aláírást. A felperes azon nyilatkozatának, hogy a figyelmeztetéseket csak aláírástól vette, de nem magyarázták el, némileg ellentmond azon előadása, hogy mivel járja a világ országait tisztában van az eljárás menetével. Az elkészült jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes a megállapított tényállást megértette, jogaira, kötelezettségeire való figyelmeztetést, tájékoztatást megkapta.
- [7] A felek között nem volt vitatott az a tény, hogy az ellenőrzés során nem a birtokában lévő készpénz egészéről nyilatkozott. Többletre csak a nyilatkozat megtételét követő ellenőrzés alkalmával derült fény. Az alperes nem tekinthetett el a bíróság kiszabásától figyelemmel arra is, hogy a vonatkozó jogszabályok a méltányosság alkalmazására nem adnak lehetőséget. A Készpénztörvény, illetőleg a Rendelet 9. cikke (helyesen: 3. cikke) alapján a nyilatkozattételi kötelezettség nem teljesül, amennyiben a közölt információ téves vagy hiányos, amelyből következően egyértelmű, hogy a bíróság összegének az alapja a felperes birtokában lévő tényleges összeg. Ugyanis úgy kell ezt tekinteni, mintha a felperes a birtokában lévő készpénz teljes összege tekintetében nem tett volna eleget nyilatkozattételi kötelezettségének. A szankció kiszabásánál a teljes érintett összeg a bíróság alapja, helytállóan hivatkozott az alperes a Kúria Kfv.I.35.258/2014/4. számú ítéletére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Kiemelte, hogy az eddigi méltánytalan helyzetet a jogalkotó 2019. január 1. napjával módosította, amikor az Készpénztörvény 5/A. § (1a) bekezdés a) pontjában a korábbiaktól eltérően állapította meg a bírság alapját. Az EUB C-255/14. számú ügyben született ítélet hatására a korábban alkalmazott 60%-os bírság összegét a jogalkotó 50%-ra szállította le. Az alkalmazott szankció nem arányos.
- [9] A felhívott kúriai ítélet tényállása szerint az érintett felperes felhívás ellenére nem tett eleget bejelentési kötelezettségének, jelen ügyben azonban a felperes önként korrigálta a bejelentési kötelezettséget, így csak 700 USD vonatkozásában kellett volna 10%-os bírsággal sújtani. Az ítélet utalt a tényállás feltárásának szükségességére is. Jelen perben azonban a tényállás akkor volna megalapozott, amennyiben a bejelentési kötelezettség megvalósulásának körülményeiről maguk a résztvevők nyilatkoznak, melyre a felperes indítványt tett. Az EUB hivatkozott ítélete alapján megállapítható, hogy a téves vagy hiányos bevallás miatt a 700 USD eltérés okán a 4.790.000 forint összegű közigazgatási bírságra kötelezés rendkívül méltánytalan és nem áll arányban a mulasztással. A tényállás és a felperes magatartása tekintetében az elsőfokú bíróságnak a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdés alapján minden bizonyítékot meg kellett volna vizsgálni, összességében értékelni.
- [10] Az eljárási szabálysértések körében hivatkozott arra, hogy az érdemi döntésre is kihatással lehet az, ha az eljáró hatóságok megsértik a Ket. alapelveit, közöttük pl. az 5.§ (1) bekezdésében rögzített, az ügyfeleket megillető jogok biztosítására vonatkozó követelményt.
- [11] Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását indítványozta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [13] A Kúria a Pp. 272.§ (2), 275.§ (2) és (5) bekezdéseinek megfelelően a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok szerint, a rendelkezésre álló iratok alapján vizsgálhatta felül. A Kúria először a felperes alapelvi hivatkozása körében végezte el a felülvizsgálatot.

- [14] A Ket. 5.§ egyes bekezdései a közigazgatási hatóság ügyfelek irányában fennálló, aktív magatartással megvalósuló tájékoztatási kötelezettségének alapelvét fogalmazzák meg, általános-, és egyes ügyfél, illetve ügykörökhöz igazodva különös szinten. Az 5.§ (1) bekezdés általános szabálya szerint a közigazgatási hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára biztosítja, hogy jogaikról és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.
- [15] Az alapelvek alkalmazásának módszere főszabály szerint a konkrétabbról az általánosabb felé haladás. Adott tényállás és alkalmazandó norma függvényében sor kerülhet az alapelv tételes alkalmazására is. Amennyiben az alapelvek a norma egyes jogszabályi helyeiben realizálódnak, akkor csak az vizsgálható, hogy az adott norma konkrét jogszabályi helye sérelmet szenvedett-e, azaz nem lehet megkerülni a konkrét jogszabályi helyet, és közvetlenül az alapelvre alapítani a sérelmet. Előállhat azonban az a helyzet is, hogy az adott tényállásra nincs konkrét jogszabályi hely, ekkor vizsgálható közvetlenül, hogy az adott cselekmény, vagy mulasztás nem ütközik-e valamelyik alapelvbe.
- [16] Felperes a Ket. alapelvi rendelkezésének sérelmét a jegyzőkönyv felvételének körülményeire, valamint a tolmács alkalmazására alapította. Ezekben a kérdésekben az elsőfokú bíróság megfelelően alkalmazta a Ket. jegyzőkönyvezésre vonatkozó 39.§-ának szabályait, figyelembe vette a tolmács kirendelésének menetét, tekintettel volt arra, hogy a felperes saját előadása szerint tisztában van az eljárással. A Ket. tételes szabályainak jogerős ítéletben megjelenő sérelmeire a felperes nem hivatkozott, a hatóság tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó alapelvi rendelkezés pedig a perbeli tényállás mellett a tételes szabályok megsértésének hiányában közvetlenül nem alkalmazható.
- [17] A Készpénztörvény perbeli időszakban hatályos 5/A.§ (1) bekezdése szerint az Európai Unió területére belépő vagy azt elhagyó természetes személynek, aki a nála lévő, a Rendelet 2. cikk 2. pontja szerinti készpénz vonatkozásában a Rendelet 3. cikk (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi kötelezettségét tévesen, hiányosan vagy egyáltalán nem teljesíti, a Rendelet 9. cikkének megfelelően
- 10 000 euró vagy azt meghaladó, de 20 000 eurót meg nem haladó összegű készpénz esetén a birtokában lévő összeg 10%-ának,
 - 20 000 eurót meghaladó, de 50 000 eurót meg nem haladó összegű készpénz esetén a birtokában lévő összeg 40%-ának,
 - 50 000 eurót meghaladó összegű készpénz esetén a birtokában lévő összeg 50%-ának megfelelő, forintban meghatározott összegű bírságot kell a helyszínen fizetnie.
- [18] A Rendelet 3. cikk (1) bekezdés értelmében az a Közösségbe belépő,

vagy a Közösséget elhagyó természetes személy, aki 10 000 EUR vagy azt meghaladó értékű készpénzt tart magánál, köteles erről az összegről e rendelettel összhangban azon tagállam hatóságának nyilatkozni, amelyen keresztül a Közösségbe belép vagy elhagyja azt. A nyilatkozattételi kötelezettség nem teljesül, amennyiben a közölt információ téves vagy hiányos.

- [19] A Készpénztörvény alapján a bírságot lehetőségek minden olyan esetben megvalósulhat, ha a nyilatkozattételi kötelezettség tévesen teljesül, ha hiányos, azaz a készpénz egyes részeire nem teljesül, vagy ha azt egyáltalán nem teljesítik. A Rendelet az egyáltalán nem teljesített nyilatkozattételi kötelezettséggel azonosnak tekinti azt, ha a megtett nyilatkozat téves vagy hiányos. A felperes által az ellenőrzés előtt átadott Cash Declaration Form megnevezésű nyilatkozaton nem szerepelt 700 USD, arról az ellenőrzés megkezdése előtt szóban sem nyilatkozott a felperes. A felperes tévedése csak az ellenőrzés megkezdése után, a készpénz tételes átszámolásakor mutatkozott meg. A kötelezettség teljesítésében való tévedés a perbeli időszakban nem mentesíti felperest a bírság fizetés alól.
- [20] A perbeli időszakra vonatkozó szabályozás hangsúlyozásakor a Kúria arra van tekintettel, hogy a Készpénztörvény 2019. január 1. napjától hatályos 5/A.§ (1) bekezdése már csak a nyilatkozattételi kötelezettség nem teljesítését szankcionálja. A módosító 2018. évi LXXXII. törvény 193.§-ához kapcsolódó indokolása szerint a módosítás a készpénz be nem jelentésének és téves bejelentésének esetét különíti el, és az ilyen formában szándékosnak vagy quasi gondatlannak tekintendő elkövetés esetén követendő bírság-kiszabás differenciálását fekteti le. A Rendelet 3. cikk (1) bekezdése azonban nem változott, és a perbeli időszakban hatályos szabályozás ennek megfelelt. A Kúria így, bár hivatalból vizsgálta, fennállnak-e az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei a perbeli időszakban a Rendelet 3. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, mellőzte a kezdeményezést.
- [21] A bírság alapjának meghatározására vonatkozó felperesi előadás szerint esetében csak az eltitkolt összeget, azaz 700 USD-t kell figyelembe venni. A jogsértés azonban a fentiek szerint a perbeli időszakban különböző magatartásokkal valósulhatott meg, ugyanakkor sem a Készpénztörvény, sem a Rendelet nem tett különbséget a bírság alapjának meghatározásánál abból a szempontból, hogy a jogsértés tévedés, hiányos- vagy éppen teljesen hiányzó nyilatkozat miatt következik be; holott egyes tényállásoknál alapvetően eltérő lehetne a bírság alapjául szolgáló összeg meghatározása. A jogalkotó által biztosított eltérés hiányában, összhangban az Alaptörvény 28. cikke által megkívánt józan észnek, közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos céllal, az a következtetés vonható le, hogy a perbeli időszakban a magánszemély által magánál tartott teljes készpénz összeg volt a bírság alapja.

- [22] Az EUB felperes által hivatkozott C-255/14. számú ítélete abban a kérdésben foglalt állást, hogy a Rendelet 3. cikke szerinti nyilatkozattételi kötelezettség megsértésével összefüggésben a Készpénztörvény perbeli időszakot megelőzően hatályos 5/A.§ (1) bekezdés c) pontjában szereplő, ekkor még 60%-os mérték megfelelő-e a Rendelet szankciók tagállami szabályozására vonatkozó 9. cikke (1) bekezdés értelmezésének. A bírság arányosságára vonatkozó előadását felperes azonban csak felülvizsgálati kérelmében tette meg. Az elsőfokú bíróság előtt nem erre, hanem a bírság méltányosságból való mérséklésére hivatkozott. Így ebben a kérdésében az elsőfokú bíróság nem dönthetett, jogerős ítélet hiányában pedig a Kúria az arányosság tekintetében nem folytathat le felülvizsgálati eljárást.
- [23] A felülvizsgálati kérelemben foglalt jogszabályokat az elsőfokú bíróság nem sértette meg, azért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] A pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperes felülvizsgálati költségének megfizetésére.
- [25] A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték viselésére a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése és a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest.
- [26] A felülvizsgálati kérelmet a Kúria felperes indítványára tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2020. február 27.

dr. Hajnal Péter sk. a tanács elnöke, Huszárné dr. Oláh Éva sk. előadó bíró, dr. Heinemann Csilla sk. bíró